

gen of **12 franken** per kind en per jaar, door de regeering besteed.

De koninklijke Atheneums ontvingen 1,375,064 franks voor 6018 leerlingen of **228 fr.** per leerling.

De Staatsmiddelbare scholen kregen 1,157,760 franks voor 12,540 leerlingen of **99 fr. per leerling**.

De gemeentelijke middelbare scholen ontvingen 174,314 fr. voor 1457 leerlingen of **119 fr.** per kind.

Het hooger onderwijs kost voor de hoogeschole van Gent en Luik **637 franks** per leerling (1).

Kortom, de rijken die hunne zonen naar atheneums, middelbare scholen en universiteiten kunnen zenden, krijgen van den Staat meer terug, dan hetgeen zij betalen onder den vorm van belastingen.

Het zijn de werklieden die natuurlijk 't verschil bijleggen.

Het onderwijs van een burgerszoon kost dus van **99 tot 637 fr.** per jaar, terwijl aan dat van de kinderen der armen slechts **12 fr.** wordt besteed.

(Wordt voortgezet.)

## UIT EENE REDEVOERING

VAN DEN

## DRAAIER JUL. DE VIGNE

Uitgesproken in het **WILLEMSFONDS** te Gent, ten jare 1869.

## HET ALGEMEEN KIESRECHT

(Vervolg en slot)

» De waarheid is dat, gelijk artikel 6 der Grondwet zegt, « alle Belgen gelijk staan voor de wet » en diensvolgens het genot van het kiesrecht, gelijk het genot van alle rechten, geen anderen grondslag behoeft dan de hoedanigheid van *lid der maatschappij*.

» Dat beginsel wordt gelukkiglijk dag aan dag meer en beter begrepen: de oude gedachte van verdeling der maatschappij in bevoorrechte en ondergeschikte standen, verliest alle dagen meer veld; men mag van heden af zeggen, dat zijne zegepraal in eene meer of min verwijderde toekomst verzekerd is.

» Maar hoezeer mag die toekomst nog verwijderd zijn? Met andere woorden: ware het niet raadzaam, dat de algemeenschap van het kiesrecht hare onmiddellijke toepassing verkreeg, of ware het integendeel niet voordeliger, die hervorming langzamerhand te voltrekken?

» Men kan niet ontveinzen, dat daar de groote moeilijkheid van het vraagstuk ligt; de oplossing van die vraag is de steen des aanstoots zelfs voor vele vrijzinnige geesten, die meer vrees schijnen te koesteren voor de nadeelen der vrijzinnige wetten, dan liefde voor hare voordeelen.

» Men zegt, en wij ontveinzen overigens niet dat het wel mogelijk zou zijn, dat de plotselinge toekenning van het kiesrecht aan de algemeenschap [van het volk] eenen harden slag zou toebrengen aan de partij die de vrijzinnigheid en den vooruitgang vertegenwoordigt; maar dit kwaad zou slechts zoolang duren als het die partij wel zou willen. Haar eigen belang, haar instinct van zelfbewaring zou haar immers dwingen van hare lankmoedigheid af te zien en zich ernstig en krachtig aan het werk te zetten, om hare beginsels te verspreiden en den staatkundigen zin aan de bevolking in te prenten, en door hare

(1) De begroting geeft op 1,608,801 fr. voor het hooger onderwijs in 1887. Wij vermeenen dat zulks voor de twee Staatshoogeschole is te Gent en te Luik, daar de universiteiten van Brussel en Leuven vrije instellingen zijn. Zijn wij hier mis in, dat men ons terecht wijze.

handelingen te toonen dat **vrijgezind** en **volksgezind** twee woorden zijn van gelijke beteekenis. Wij hebben de innige overtuiging, dat, onder die voorwaarden, hare zegepraal niet lang zal twist blijven.

» Stellig zijn wij er verre van af voor te geven, dat het volk, in zijnen tegenwoordigen toestand, nog zoo ruim bedeed met onwetendheid, bijgeloof en kortzichtigheid, volkomen in staat is zijne eigene belangen, zijne staatkundige rechten en plichten te begrijpen. maar wij voegen er bij, dat het in staat kan gesteld worden ze te begrijpen, en dat daartoe juist een geschikt middel is, hem de uitoefening zijner staatkundige rechten te verleen, hem de vervulling zijner plichten op te dringen en het te dwingen zich met zijne eigene belangen bezig te houden. Wilt gij hebben, dat een mindere knaap bekwaam worde om zijne eigene zaken te besturen, verbreekt de banden zijner voogdij; wilt gij integendeel, dat hij voor immer onbekwaam zij om door zich zelve te handelen en zijne eigene belangen te begrijpen, houdt dan zijne voogdij in stand, en als hij een grijsaard van zeventig jaar zal zijn, zal hij nog altijd als een bestendige minderjarige, even onhandig, even onbekwaam blijven.

» Het gaat met de volkeren niet anders dan met de menschen. Ondervinding en levenspraktijk is de beste oefening tot vorming van den mensch en van den burger. Geeft aan den verstooteling der maatschappij de uitoefening zijner rechten terug, dan zal hij gevoelen, dat hij iets is in den staat, dat hij iets beteekent, dat hij voor iets geldt in de samenleving, dat er op hem eene erge verantwoordelijkheid rust en dat zijn eerste plicht is, zich tot de hoogte en de waarde van een vrijen burger te verheffen. »

M. De Vigne ging verder; hij verdeedigde het stemrecht der vrouwen in de toekomst indien zij het vroegen, er zeer karakteristiek en revolutionnair bijvoegende:

« Het is eene droevige, maar niet min stellige waarheid: alle recht moet worden **afgedwongen**, alle vooruitgang moet worden **veroverd**.

» Indien er zich heden geene zulkemachtige beweging ten voordeele van de uitbreiding van het kiesrecht voor de mannen openbaarde, indien de lucht, welke wij inademen, met dien volksmenschen niet bezwangerd was, zou ik mij zelf wel wachten mij er den vroegtijdigen apostel van te maken. »

Hij sloot zijne redevoering met het middel aan te geven om het kiesrecht te veroveren, zeggende:

» Onder de verschillende middelen, die daartoe bestaan, acht ik er geen zoo geschikt als het initiatief van het volk zelf. »

Heden noemt die schijnheilige kerel dat initiatief van 't volk, dat zich zoo schitterend openbaart, « onrust en revolutie preken. » Ziedaar, werklieden, het portret van een der liberale kandidaten.

## 1<sup>STE</sup> EN 3<sup>DE</sup> WIJKEN

Opgepast!

ZATERDAG AVOND, om **8 1/2 ure**, bijeenkomst voor de bureelmannen.

Voor den 1<sup>en</sup> wijk, in het *Café du Nord*.  
Voor den 3<sup>en</sup> wijk, bureelen *den Anker* en *den Engel*, in het lokaal *Vooruit n° 2*, Chartreuzenstraat.

## DRINGENDE PLICHT!

### Om 9 ure op post!

In het artikel: *Wat de Partijgenooten doen moeten*, hebben wij reeds gezegd dat al wie eenigzins kan, Zondag om **9 ure** op post moest wezen in zijn kieslokaal. Wij willen nader toelichten waarom dit noodig is.

De **VOLKSSTEMMING** van Zondag moet niet alleen beteekenisvol en indrukwekkend zijn door hare uitslagen, maar van 's morgens af moet er leven, beweging en geestdrift zijn in de stad.

Dit kan niet zijn, wanneer de **VOLKSSTEMMING** slenterachtig gebeurt, de eene om 9, de andere om 10 ure gaat stemmen, een derde zegt: ik heb tijd genoeg om na den noen te gaan.

Dan wordt die stemming rek- en siroopachtig, wij willen ze geestdriftig, georganiseerd, militair zien marcheren.

Daarom moet men om 9 ure in blok op post zijn en naar de bureelen trekken.

Verscheidene buurttekingen hebben besloten in groep naar de bureelen te gaan.

Bravo! Dit besluit is zeer goed en wij sporen de vrienden aan overal maar dit voorbeeld te volgen.

### In de bureelen.

In al de bureelen worden de kieswerkingen geopend door eene toespraak van een der sprekers der Socialistische of Vooruitstrevende partij.

Ziehier de volgnummers der bureelen met de namen der socialisten en progressisten, om de kieswerkingen te openen:

1. *Café du Nord*, Vrijdagmarkt. F. Cambier.
2. *Eden*, Korte Dagstege. P. De Bruyne.
3. *Café Rotterdam*, Koornmarkt. Jan Lam.
4. *Café des Hospices*, Coupure, 35 (links), vooruitstrevende spreker.
5. *Flora*, Holstraat, id.
6. *Karpel*, Annonciadestraat, id.
7. *Blankenberge*, Contributiestraat, id.
8. *De Achtervoos*, Hospitaalstraat, id.
9. *Anker*, Wollestraat, Van Beveren.
10. *Engel*, Lange Steenstraat, Fr. Proc.
11. *Wapens van Amsterdam*, Molenaarstr., Fr. Seffers.
12. *Vooruit n. 2*, Chartreuzenstr., G. N.
13. *Ringspoorweg*, Meulesteedschen steenweg, Fr. V. G.
14. *Wed. Wayenberghe*, Meulestede, Bern. Haeck.
15. *Eerste Mei*, Beukstraat, P. Andries.
16. *Café Barger*, Lange Violettestr., P. Verbauwen.
17. *Mooriaantje*, Van Eyckstraat, vooruitstrevende spreker.
18. *Van Huffel*, St-Lievenstraat, id.
19. *Park*, St-Pietersplein, Seymortier.
20. *Grétry*, St Amandstraat, D. M.
21. *Taverne du Centre*, nevens Minard'schouwburg, Heynderyckx.
22. *Vier Winden*, Heuvelpoort, Lippens.
23. *Pavillon du Glacis*, Fortstraat, Steenhaut.
24. *Au Salon*, Kortrijksche poort, Peelman.
25. *Nieuw Brussel*, Loosstraat, De Backer.
26. *Vrijheid door Broederschap*, Zandstraat, Leo.
27. *Oude Kroon*, Zuidkaai, G. Van der Haeghen.
28. *Café des Régattes*, Elyseesche Velden, G. De Neef.
29. *Waardin*, Geitestraat, J. Langerock.
30. *Breydelszonen*, Maria-Theresiastraat, Millio.
31. *Belle Vue*, Groendreef, Hardyns.
32. *Vrije Bakkers*, Puinstraat, De Vylder.

33. *Het Moerke*, Dendermondschen stw., J. Foucaert.
34. *Renaissance*, Eendrachtstr., H. Mortier.
35. *De Kloof*, Zonder Naamstr., Ansele.
36. *Bernard Smets*, Dendermondschen steenweg.
37. *Volkshuis*, Antwerpschen steenweg 17, Amnestie.
38. *J. Beckx*, Antwerpschen steenw. 213, Van Ooteghem.
39. *Huis van Commerce*, Brusselschen steenweg.
40. *Valk*, Kerkstraat (Gendbrugge), Van Heuverswyn.
41. *Werkman*, Hundelgemeschen steenweg (Ledeberg), L. De Mey.
42. *Camiel Lombaert*, Brusselschen stw., Quickenborne.
43. *Spiegelhove*, Dwarsstraat (Gentbrugge), een vooruitstrever.

## 't Oordeel van politieke mannen

OVER HET

## Algemeen Stemrecht.

Ons hart en ons verstand zeggen ons dat alle mannen moeten medehelpen aan het bestuur van het land.

FRÈRE-ORBAN,

Kamerzitting van 1 Juni 1864.

Algemeen Stemrecht schrikt mij niet erg af. Ik geloof dat de tijd zal komen dat het Algemeen Stemrecht in alle landen zal heerschen.

CHARLES ROGIER,

Kamerzitting van 22 Nov. 1870.

De tijd nadert dat alle natiën, de eenen vroeger, de anderen later, geene andere machten zullen laten bestaan dan deze welke door de kiezing, rechtstreeks den volkswil vertegenwoordigen.

EMILE DE LAVELEYE,  
Hoogleraar,

Het cijnskiesstelsel is de regeering der minderheid, de overheersching van den rijkdom.

Het bekwaamheidsstelsel is nogmaals de regeering van weinigen, 't is de overheersching van de geleerdheid.

ADOLF PRINS, Hoogleraar,  
Algem. inspect. der gevangenis.

## GOED GEDAAN

De wijkclub der Plesantevest, gevestigd in de Plataanstraat, heeft 10 partijgenooten benoemd die acht zullen geven op de onthoudingen in de omliggende gebuurten en onmiddellijk de achterblijven zullen gaan halen.

## Wijkclubben.

Volgt allen dit voorbeeld en benoemt mannen die achter de hielen der onverschilligen zitten.

Fanatiek, met overtuiging en geloof moet er nu worden gewerkt.

## FANFARE "DE VOLKSVRIENDEN"

De vrienden muzikanten worden dringend verzocht **VRIJDAG AVOND** in **VOORUIT** op post te zijn voor de propaganda.

Drukker-Uitgever Ferd. Hardyns,  
Haspelstraat, 20 Gent.